

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Національного університету

«Львівська політехніка»

Іван ДЕМИДОВ

2024 р.

Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації начальника Самбірського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Львівській області, доцента кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидата юридичних наук Павла Станіславовича ГАРАСИМА на тему «Теоретико-прикладні засади здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 16 від 22 жовтня 2024 року) рецензенти, а саме:

- **БАЇК Оксана Іванівна** – професор кафедри цивільного права та процесу Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор;
- **ЖАРОВСЬКА Ірина Мирославівна**, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор;
- **РОМАНОВА Альона Сергіївна**, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор.

розглянувши докторську дисертацію ГАРАСИМА Павла Станіславовича на тему «Теоретико-прикладні засади здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України» (тему затверджено на засіданні Вченої ради Національного університету «Львівська політехніка» 22 жовтня 2024 року, протокол № 16), наукові публікації в яких висвітлено основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару зі спеціальності 081 «Право» Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти (протокол № 11/24 від 29 листопада 2024 року), підготували висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації.

Дисертація ГАРАСИМА Павла Станіславовича представлена на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право, у вигляді наукової доповіді, характеризується єдністю змісту, відповідає принципам академічної доброчесності, підготована здобувачем самостійно. За обсягом, актуальністю, рівнем наукової новизни та практичною цінністю робота відповідає вимогам пп. 7-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 року.

1. Актуальність теми дослідження. Наукова затребуваність обраної Гарасимом П.С. тематики зумовлена необхідністю підвищення прозорості, ефективності та гуманності системи виконання покарань.

В умовах реформування кримінально-виконавчої системи України громадський контроль виступає важливим механізмом запобігання порушенням прав людини, сприяє адаптації засуджених до соціального життя та зміцненню довіри суспільства до органів правопорядку. Досліджуване правове явище є дієвим інструментом демократизації цієї сфери, сприяючи прозорості діяльності органів виконання покарань, виявленню та усуненню системних недоліків, а також запобіганню зловживанням і порушенням прав засуджених. У науково-практичному аспекті це питання дозволяє оцінити ефективність існуючих механізмів громадського контролю, розробити рекомендації для їх удосконалення, а також сприяти гармонізації українського законодавства із міжнародними стандартами та зобов'язаннями.

Крім того, інтеграція до європейського правового простору вимагає відповідності українських стандартів у сфері виконання покарань найкращим міжнародним практикам, що також підкреслює практичну важливість наукового дослідження вказаної проблеми.

Особливої актуальності проблеми громадського контролю у сфері виконання покарань набули в умовах відкритої війни, розв'язаної російською федерацією проти України у лютому 2022 року, яка триває донині, враховуючи, що в умовах воєнного стану, як це передбачено ст. 64 Конституції України, призупиняється діяльність деяких громадських об'єднань, зокрема й тих, що мають право здійснювати соціальний моніторинг за процесом виконання-відбування покарань.

Водночас навіть у такій ситуації до стратегічних цілей, завдань та очікуваних результатів, які закріплені в Стратегії реформування пенітенціарної системи до 2026 року, належить створення прозорого та ефективного механізму, який призначений забезпечити дотримання прав засуджених і осіб, взятих під варту, через запобігання катуванням і жорстокому поводженню.

Отже, слід визнати, що виникла складна прикладна проблема, яка має бути вирішена і на доктринальному рівні. Також варто зазначити, що науковці постійно та доволі активно упродовж періоду сучасної історії України досліджують різноаспектні питання, які стосуються змісту, організації та здійснення громадського контролю за діяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування та їх посадових і службових осіб. До таких учених можна віднести, зокрема: К. А. Автухова, О. Ф. Андрійко, В. А. Бадиру, О. І. Баїк, О. В. Баклана, О. М. Бандурку, Є. Ю. Барапа, І. Г. Богатирьова, В. М. Бурдіна, О. І. Бучеру, В. В. Василевича, Т. І. Возну, В. А. Гладкова, Б. М. Головікіна, О. М. Гуміна, О. М. Джужу, О. В. Джафарову, Є. Є. Додіну, І. М. Жаровську, С. В. Ківалова, Ю. В. Кернякевич-Танасійчук, М. В. Клімова, О. Г. Колба, В. Я. Конопельського, І. М. Копотуна, О. А. Мартиненко, В. О. Меркулову, А. П. Мукшименко, О. І. Осауленка, М. С. Пузирьова, О. В. Романецько, А. С. Романову, М. В. Романова, А. Х. Степанюка, В. П. Тарануху, Д. В. Ягунова, І. С. Яковець, О. Н. Ярмиша та інших.

Крім того, необхідно констатувати, що питання змісту, меж, форм, методів тощо здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України на науковому рівні досліджені однобічно, неповно та тільки у контексті оцінки дотримання права окремих категорій засуджених (до позбавлення волі, арешту та обмеження волі), як це передбачено чинним кримінально-виконавчим законодавством України (ч. 2 ст. 25 КВК), що активізує необхідність вивчення вказаної проблематики на більш комплексній основі, враховуючи принцип рівності всіх громадян перед законом (ст. 24 Конституції України та ст. 5 КВК), а також вимоги норм міжнародно-правових актів у цій галузі суспільних відносин (зокрема, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод) та інші сучасні реалії, що виникли у сфері виконання покарань України.

З огляду на це, визначасмо, що вибрана тема є актуальною та такою, що має теоретичне та практичне значення.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до положень Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24.03.2021 р. № 119, Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Уряду України від 12.06.2020 р. № 471; Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021, 2023, 2023–2026 роки; Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.12.2022 р. № 1153-р та інших державних програм, що стосуються здійснення громадського контролю.

Дисертація узгоджується з науковим напрямом Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»: «Правові, психологічні та інформаційні проблеми розвитку державності в Україні», схваленим Вченою радою Національного університету «Львівська політехніка» від 24 червня 2014 р. (протокол № 5).

Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри міжнародного та кримінального права «Концептуальна доктрина правового механізму захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави» (№ держреєстрації 0122U000732, термін виконання: січень 2022 – грудень 2026 р.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Сформульовані та обґрунтовані в дисертації концептуальні положення, висновки і пропозиції одержані особисто здобувачем на основі аналітичного осмислення міжнародних та національних джерел, літературної бази, матеріалів практики діяльності органів влади, статистичних даних, інформаційних довідок тощо.

Постановка завдань, використання методології та обговорення висновків проводилися разом зі співавторами статей. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використані лише ті ідеї, які є результатом особистої роботи здобувача.

У спільних наукових роботах авторові належать з поміж іншого обґрунтування наукового напрямку, формулювання мети роботи; обґрунтування і розроблення методологічного інструментарію, участь у постановці та проведенні експериментальних досліджень; теоретико-правове обґрунтування положень, систематизація і групування підходів до проблеми; формулювання новизни і основних висновків за результатами роботи; аналіз та узагальнення отриманих результатів дослідження.

При проведенні дослідження автору належить: розкриття особливості реалізації можливостей громадськості у воєнний час, включаючи й у сфері виконання покарань і пробації України, а також розроблені науково обґрунтовані пропозиції, спрямовані на удосконалення правового механізму здійснення громадського контролю, з урахуванням законодавчих підходів і практики їх реалізації в умовах відкритої агресії російської федерації [1]; розробка сутності зміни змісту і ролі громадського контролю у сфері виконання покарань та пробації в Україні у розробленому Проекті положення про спостережні комісії [19]; формування ролі і місця громадського контролю в правовому механізмі запобігання пенітенціарній злочинності в Україні [20]; формулювання нормативно-правових засад здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань і пробації України, визначення основних проблем та обґрунтування шляхів їх вирішення на всіх рівнях [21]; прогнозування та на цій підставі виведення законодавчих перспектив забезпечення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод засуджених в Україні, з урахуванням правових реалій і правозастосовної практики з означеної проблематики у сьогоденні [22]; аналіз практики Європейського суду з прав людини у справах охорони здоров'я та виокремлення принципів, якими керується суд при постановленні рішень, формулювання висновків [23]; визначення перспективних шляхів та засобів, що спрямовані на вдосконалення громадського контролю за дотриманням прав

засуджених у сучасних умовах реформування сфери виконання покарань і пробації України [24]; проведення літературного огляду, визначення методології, формулювання висновків [25]; формулювання пропозицій щодо удосконалення змісту громадського контролю у сфері виконання покарань і пробації України [28]; періодизація детермінант, що негативно впливають на стан громадського контролю у сфері виконання покарань [29]; визначення особливостей здійснення громадського контролю за дотриманням правового статусу військовополонених в умовах воєнного стану в Україні, а також доведення необхідності удосконалення правового механізму з означених питань [34]; встановлення особливості діяльності громадських об'єднань у сфері виконання покарань і пробації в Україні в умовах воєнного стану, а також їх вплив на суб'єктів нормотворчої діяльності з питань громадського контролю [36].

4. Ступінь використання в дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувача. У докторській дисертації «Теоретико-прикладні засади здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України» матеріали кандидатської дисертації «Протидія злочинам, вчиненим на ґрунті расової та національної нетерпимості: криміналістичний та оперативно-розшуковий аспект» ГАРАСИМА Павла Станіславовича не використовувались.

5. Ступінь обґрунтованість наукових положень і висновків, які сформульовані в дисертації забезпечується кількома чинниками: оригінальністю змісту та логікою викладання матеріалу; широтою й різноманітністю опрацьованої джерельної бази, міжнародних та національних нормативно-правових актів, прецедентної практики; використанням результатів соціологічних досліджень та правової практики України і низки інших держав.

Висвітлені в дисертації положення є цілком обґрунтованими, достовірними та апробованими.

Емпіричну базу дослідження становлять дані державної статистики; Міністерства юстиції України; Міністерства внутрішніх справ України; Офісу Генерального прокурора; Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, матеріали Європейського Комітету запобігання тортурам та міжнародних неурядових і правозахисних організацій, а також вітчизняних громадських об'єднань, що стосуються цієї проблематики, та результати анонімного опитування відповідних респондентів з означених питань дослідження.

6. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що

уперше:

– розроблено комплекс сучасних науково обґрунтованих заходів, спрямованих на вдосконалення правового механізму з питань, що стосуються змісту, форм і методів здійснення громадського контролю за процесом виконання-відбування покарань, які відповідають європейським стандартам, принципам гуманізму та верховенства права;

– сформульовано визначення поняття «громадський контроль за процесом виконання-відбування покарань» та встановлено, що це унормована діяльність громадських об'єднань, їх уповноважених представників, міжнародних неурядових організацій, а в певних випадках – окремих громадян, спрямована на моніторинг відповідності стану забезпечення прав, законних інтересів і свобод суб'єктів та учасників кримінально-виконавчих правовідносин вимогам Конституції, законам та нормативно-правовим актам України; ідентифіковано ознаки громадського контролю за процесом виконання-відбування покарань;

– згруповано детермінанти, які негативно впливають на здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України та запропоновано системні нормативні зміни, що усувають можливість дії таких детермінант;

– з'ясовано правову природу взаємодії громадських об'єднань з іншими суб'єктами контрольної-наглядової діяльності у сфері виконання покарань і пробації України та запропоновано удосконалення понятійно-категоріального апарату у цій сфері;

– розроблено критерії оцінки ефективності здійснення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод засуджених під час виконання кримінальних покарань та доведено потребу унормування їх на законодавчому рівні;

– запропоновано зміну правової ідеології державної політики України у сфері виконання покарань і пробації на концептуальному, законодавчому, нормативному, управлінському та правозастосовному рівнях через доведення потреби розширення предмета, сфери та переліку суб'єктів громадського контролю у досліджуваній сфері;

– рекомендовано сучасне розуміння принципів діяльності громадських об'єднань та їхніх уповноважених представників щодо здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань і пробації та розроблено комплекс принципів, які відповідають соціально-правовій природі цього кримінально-виконавчого інституту у демократичній державі;

удосконалено:

– періодизацію генезису громадського контролю у сфері виконання покарань, що дозволило простежити розвиток цього інституту в історичному, соціальному та правовому контекстах;

– теоретико-прикладні підходи, які стосуються впливу рішень Європейського суду з прав людини на правову сутність громадського контролю у сфері виконання покарань України;

– юридичне розуміння суб'єкта здійснення громадського контролю у сфері виконання покарання через розширення переліку осіб, які мають право здійснювати такий суспільний моніторинг у досліджуваній сфері;

– теоретичні підходи, пов'язані з гармонізацією вітчизняного кримінально-виконавчого законодавства та законодавства ЄС з питань, пов'язаних зі здійсненням громадського контролю через висвітлення ключової ролі міжнародних договорів для досягнення ефективності національної практики;

– тлумачення позитивної практики низки зарубіжних країн через репрезентування затребуваних механізмів та гарантій здійснення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод суб'єктів та учасників процесу виконання покарань;

набули подальшого розвитку:

– положення про періодизацію процесу формування доктринальних підходів щодо розуміння головних засад організації та здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань і пробації України;

– методологічний інструментарій та структуризація джерельної бази за предметом дослідження;

– положення про систематизацію міжнародних нормативно-правових актів з питань здійснення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод засуджених;

– теоретико-правове розуміння гарантій реалізації громадського контролю через умотивування потреби закріплення на законодавчому рівні права громадських об'єднань застосовувати методологічні перевірки та критерії оцінки, розроблені для державних органів, органів місцевого самоврядування та міжнародних моніторингових суб'єктів, що сприятиме ефективнішому здійсненню демократичного контролю;

– теоретичні та практичні підходи з питань законодавчого забезпечення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод засуджених і утримуваних під вартою через упровадження теоретико-прикладної моделі зазначеного виду суспільно-державної діяльності.

7. Практичне значення одержаних результатів. Обґрунтовані в дисертації узагальнення, висновки і пропозиції можуть бути використані на практиці, а саме:

– у законодавчій діяльності – для удосконалення нормативно-правової основи здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України шляхом формування проекту змін до кримінально-виконавчого законодавства та законодавства у сфері громадського контролю (*листи Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності та Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 10.03.2023 за вих. № 04-27/12-2023/49307; та від 14.04.2023 № 04-26/11-2023/78202*);

– у навчальному процесі – для удосконалення навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни «Кримінально-виконавче право України», покращення її викладання, підготовки навчально-методичної літератури, зокрема підручників, посібників, які стосуються кримінально-виконавчого права;

– у правозастосовній діяльності – задля підвищення рівня взаємодії органів і установ УВП з питань здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань;

– у науково-дослідній сфері – з метою розширення сфери наукового дослідження процесу виконання-відбування покарань, формування наукових висновків, пропозицій у цій сфері.

8. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Дисертація ГАРАСИМА Павла Станіславовича містить особисто отримані здобувачем науково обґрунтовані результати, а кількість та якість наукових праць опублікованих за її матеріалами відповідає вимогам пп.7-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №1197 від 17 листопада 2021 року.

Основні положення і результати дисертації викладено у 37 наукових публікаціях, з них 1 монографія, 14 статей у наукових фахових виданнях України, 7 статей у наукових періодичних виданнях інших держав, 3 статті у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus /Web of Science, 12 тез доповідей на конференціях та інших науково-практичних заходах, які констатують апробацію результатів дисертації. Загальний обсяг публікацій становить 53,79 друк. арк., з яких автору належить 14 друк. арк.

1. 1. Наукові праці, в яких відображено основні наукові результати дисертації

1.1 Монографія

1. Гарасим П. С., Колб О. Г., Гумін О. М., 2022. Громадський контроль: поняття, зміст, сутність та особливості реалізації у певних сферах суспільної діяльності України. Деліктологія: монографія. Куноівце: Академія ГУСПОЛ, 2022. Т. 7. С. 39–60. (*Особистий внесок: підготовано підрозділ 2.3 Розділу II, де розкрито особливості реалізації можливостей громадськості у воєнний час, розроблені пропозиції, спрямовані на удосконалення правового механізму здійснення громадського контролю, з урахуванням законодавчих підходів і практики їх реалізації в умовах відкритої агресії російської федерації проти нашої держави*).

1.2 Публікації у наукових фахових виданнях України

2. Гарасим П. С., 2022а. Громадський контроль у сфері виконання покарань України: сучасні законодавчі підходи та практика їх реалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 4. С. 298–300. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-4/70>.

3. Гарасим П. С., 2022б. Історико-правова генеза виникнення та розвитку інституту громадського контролю у сфері виконання покарань і пробації України (1970–1991 рр.). *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9. С. 399–401. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/97>.

4. Гарасим П. С., 2022в. Основні принципи здійснення громадського моніторингу за процесом виконання-відбування покарань в Україні. *Юридичний бюлетень*. Вип. 26. С. 188–193. DOI: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2022.26.25>.

5. Гарасим П. С., 2022г. Про роль і місце громадського контролю у запобіганні тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими в Україні. *Юридичний вісник*. № 6. С. 77–83. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2022.10>.
6. Гарасим П. С., 2022г. Роль і місце громадського контролю у правовому механізмі запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються персоналом органів та установ виконання покарань. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 6 (47). С. 124–127. DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2022.25>.
7. Гарасим П. С., 2022д. Про вплив міжнародно-правових актів на ефективність громадського контролю у сфері виконання покарань України. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. № 1(18). С. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2022.1.06>.
8. Гарасим П. С., 2022е. Про деякі змістовні системоутворюючі ознаки, які складають сутність поняття «громадський контроль у сфері виконання покарань». *Юридичний науковий електронний журнал*. № 5. С. 467–469. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/111>.
9. Гарасим П. С., 2022є. Про роль і місце системоутворюючих ознак у формуванні змісту поняття «громадський контроль у сфері виконання покарань». *Право та державне управління*. № 1. С. 112–116. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.16>.
10. Гарасим П. С., 2022ж. Про роль і місце громадського контролю у виправленні засуджених в Україні. *Juris Europensis Scientia*. Вип. 6. С. 68–71. DOI: <https://doi.org/10.32782/chem.v6.2022.13>.
11. Гарасим П. С., 2023а. Взаємодія суб'єктів громадського контролю з іншими органами моніторингу у сфері виконання покарань України. *Держава та регіони. Серія: Право*. № 1 (79). С. 157–161. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2023.1.25>.
12. Гарасим П. С., 2023б. Вплив громадського контролю на стан реалізації завдань кримінально-виконавчого законодавства України. *Правові новели: науковий юридичний журнал*. № 19. С. 110–116. DOI: <https://doi.org/10.32847/ln.2023.19.15>.
13. Гарасим П. С., 2023в. Історико-правові аспекти становлення інституту громадського контролю у сфері виконання покарань України. *Право та державне управління*. № 1. С. 138–143. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2023.1.20>.
14. Гарасим П. С., 2023г. Про деякі проблеми здійснення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод військовополонених в Україні та Російській Федерації. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. С. 417–419. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/98>.
15. Гарасим П. С., 2023г. Роль громадського контролю у забезпеченні реалізації мети і завдань кримінально-виконавчого законодавства України. *Право і суспільство*. № 1. С. 246–250. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.1.35>.

1.3 Публікації у наукових періодичних виданнях інших держав

16. Гарасим П. С., 2022з. Про деякі особливості здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України у воєнний час. *Knowledge, Education, Law, Management*. № 5 (49). С. 138–141. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.5.22>.
17. Гарасим П. С., 2022и. Роль і місце представників громадських об'єднань у діяльності національного превентивного механізму України. *Knowledge, Education, Law, Management*. № 8 (52). С. 149–153. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.24>.
18. Гарасим П. С., 2022і. Форми громадського контролю у сфері виконання покарань України: проблеми реалізації на практиці та шляхи їх вирішення. *Knowledge, Education, Law, Management*. № 7 (51). С. 135–139. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.7.19>.
19. Garasim P. 2022і. Draft regulation on monitoring commissions: content and role in changing public control in the sphere of penalty and probation in Ukraine. *Visegrad Journal on Human Rights*. № 4. P. 52–56. (*Проект положення про спостережні комісії: зміст та роль у зміні громадського контролю у сфері виконання покарань та пробації в Україні*).
20. Garasim P. 2022й. The role and place of public control in the legal mechanism for the prevention of penitentiary crime in Ukraine. *Scientific journal of Polonia university. Periodyk Naukowy*

Akademii Polonijnej. Częstochowa. Vol. 55. № 6. P. 145–150. DOI: <https://doi.org/10.23856/5519>. (Роль і місце громадського контролю в правовому механізмі запобігання пенітенціарній злочинності в Україні).

21. Harasym P., Ortynska N., Kantsir V., Soroka S., Bondarchuk A., 2023 Public control over the observance of the rights of the convicted in the field of execution of punishments. *Baltic Journal of Law & Politics*. № 16 (1). P. 517–523. DOI: <https://doi.org/10.2478/bjlp-2023-0000038>. (Особистий внесок: визначено нормативно-правові засади здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань і пробації України, основні проблеми у цій сфері та обґрунтовано шляхи їхнього вирішення).

22. Harasym P., Humin O., Shai R., Soroka S., Bondarchuk A., 2023. Legislative perspectives of ensuring public control over the observance of the rights of convicts in Ukraine *Cuestiones Políticas*. № 41 (79). P. 290–300. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4179.19>. (Особистий внесок: сформульовано законодавчі перспективи забезпечення громадського контролю за дотриманням прав, законних інтересів і свобод засуджених в Україні).

1.4 Статті у виданнях, що включені до наукометричних баз даних Scopus / Web of Science

23. Chystokletov L., Khytra O., Yarmol L., Harasym P. European Court of Human Rights practice of the in health matters *ECS Transactions*. № 107 (1). P. 18413–18421. DOI: [10.1149/10701.18413ecst](https://doi.org/10.1149/10701.18413ecst) (Особистий внесок: здійснено аналіз практики Європейського суду з прав людини у справах охорони здоров'я та виокремлено принципи, якими керується суд при постановленні рішень, здійснено формулювання висновків).

24. Harasym P., Sybirna R., Ortynskyi V., Shai R., Maskovita M. Prospects for improving public control over the observance of the rights of convicts. *Cuestiones Políticas*. 2023. № 41 (78). P. 203–217. URL: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.14>. (Особистий внесок: визначено перспективні шляхи та засоби, спрямовані на вдосконалення громадського контролю за дотриманням прав засуджених у сучасних умовах реформування сфери виконання покарань і пробації України).

25. Harasym P., Chernetska O., Galagan S., Patyk A., Patyk L., Humin O. Public participation in crime prevention in Ukraine. *Revista De Gestão Social E Ambiental*. 2024. № 18 (6). P. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.24857/rgsa.v18n6-062> (Особистий внесок: здійснено літературний огляд, визначення методології, формулювання висновків).

2. Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

26. Гарасим П. С., 2022к. Зміст сучасної державної політики у сфері пробації з питань громадського контролю. *Поговоримо про пробацію: історія становлення, розвиток та перспективи: матеріали круглого столу* (Одеса, 11 лютого 2022 року). Одеса: ОДУВС. С. 42–44.

27. Гарасим П. С., 2022л. Сучасні проблеми здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези V Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Хмельницький, 25 лютого 2022 р.). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ. С. 89–91.

28. Гарасим П. С., Василюк І. М., 2022. Громадський контроль як один з елементів превентивного механізму запобігання порушенням права засуджених до позбавлення волі на гуманне ставлення та повагу їх людської гідності. *Наукові читання, присвячені пам'яті професора Т. А. Денисової: збірник матеріалів* (Запоріжжя, 10 березня 2022 р.). Запоріжжя: КПУ. С. 101–102. (Особистий внесок: сформульовано пропозиції щодо удосконалення змісту громадського контролю у сфері виконання покарань і пробації України, здійснено визначення завдань запобігання вчиненню кримінальних правопорушень щодо осіб, які тримаються у кримінально-виконавчих установах закритого типу).

29. Гарасим П. С., Гумін О. М., 2022. Про деякі історичні детермінанти, що обумовлюють сучасний стан громадського контролю у сфері виконання покарань України. *Вдосконалення правового механізму захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів Всеукраїнської конференції* (Львів, 25 березня 2022 р.). Львів: СПОЛОМ. С. 10–12. *(Особистий внесок: здійснена періодизація детермінант, які негативно впливають на стан громадського контролю у сфері виконання покарань України та які сформувались на протязі 1991-2022 років).*
30. Гарасим П. С., 2022м. Про деякі проблеми, що обумовлюють низький рівень громадського контролю за процесом виконання-відбування покарань в Україні. *Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального права, кримінології та судочинства: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 200-річчю з дня народження Френсіса Гальтона* (Київ, 20 травня 2022 року). Київ: ДУІТ. С. 145–147.
31. Гарасим П. С., 2022н. Щодо змісту та сутнісних ознак поняття «громадський контроль у сфері виконання покарань». *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез XI Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Львів, 8 червня 2022 року). Львів: Видавництво Львівської політехніки. С. 85–87.
32. Гарасим П. С., 2022о. Про деякі детермінанти, що обумовлюють низький рівень ефективності громадського контролю у сфері виконання покарань. *Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціальних та поведінкових наук – 2022: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. (Чернігів, 10 червня 2022 р.). Чернігів: Академія ДПтС. С. 138–140.
33. Гарасим П. С., 2022п. Співвідношення міжнародно-правових та національних актів, що стосуються громадського контролю у сфері виконання покарань. *Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції*. (Чернігів, 04 листопада 2022 р.). Чернігів: Академія ДПтС. С. 147–149.
34. Гарасим П. С., Дучимінська Л. М., 2022. Деякі правові прогалини, що стосуються здійснення громадського контролю за дотриманням прав військовополонених в Україні та Російській Федерації. *Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення: матеріали міжвідомчого науково-практичного круглого столу* (Київ, 24 листопада 2022 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ. С. 171–173. *(Особистий внесок: визначено особливості здійснення громадського контролю за дотриманням правового статусу військовополонених в умовах воєнного стану в Україні, пропозиції удосконалення правового механізму з означених питань).*
35. Гарасим П. С., 2022р. Роль не обов'язкових для України міжнародно-правових актів при удосконаленні громадського контролю у сфері виконання покарань. *Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи попередження злочинності: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. (Одеса, 25 листопада 2022 р.). С. 225–226.
36. Гарасим П. С., Грицюк І. В., 2023. Сучасні нормативно-правові підходи щодо удосконалення діяльності спостережних комісій в умовах воєнного часу в Україні. *Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Хмельницький, 16 березня 2023 р.). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2023. С. 69–71. *(Особистий внесок: визначено особливості діяльності громадських об'єднань у сфері виконання покарань і пробації в Україні в умовах воєнного стану, їхній вплив на суб'єктів нормотворчої діяльності з питань громадського контролю).*
37. Гарасим П. С., 2023д. Роль громадського контролю у запобіганні кримінальним правопорушенням, що вчиняються персоналом державної кримінально-виконавчої служби України. *Прикладна економіка: від теорії до практики: матеріали доповідей учасників Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції* (Луцьк, 27–28

березня 2023 р.). Луцьк: Волинський інститут ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП». С. 269–271.

9. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні положення дисертаційної роботи оприлюднено у виступах і доповідях на науково-практичних конференціях, форумах та інших заходах, зокрема: *«Поговоримо про пробацію: історія становлення, розвиток та перспективи»* (м. Одеса, 11 лютого 2022 року); *«Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності»* (м. Хмельницький, 25 лютого 2022 р.); *«Наукові читання, присвячені пам'яті професора Т. А. Денисової»* (м. Запоріжжя, 10 березня 2022 р.); *«Вдосконалення правового механізму захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах євроінтеграції»* (м. Львів, 25 березня 2022 р.); *«Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального права, кримінології та судочинства»* (м. Київ, 20 травня 2022 року); *«Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави»* (м. Львів, 8 червня 2022 р.); *«Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціальних та поведінкових наук – 2022»* (м. Чернігів, 10 червня 2022 р.); *«Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи»* (м. Чернігів, 04 листопада 2022 р.); *«Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення»* (м. Київ, 24 листопада 2022 р.); *«Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи попередження злочинності»* (м. Одеса, 25 листопада 2022 р.); *«Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану»* (м. Хмельницький, 16 березня 2023 р.); *«Прикладна економіка: від теорії до практики»* (м. Луцьк, 27–28 березня 2023 р.).

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, що вміщують тринадцять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, переліку використаних джерел та додатків.

Мова та стиль викладення є на належному науковому рівні, за структурою та оформленням дисертація повністю відповідає вимогам МОН України (наказ № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р.).

11. Відповідність принципам академічної доброчесності. У процесі перевірки встановлено відповідність електронного варіанту дисертації, наданого здобувачем паперовому варіанту. У результаті перевірки дисертації Гарасима П.С. академічного плагіату не виявлено.

Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

13. Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона представлена до захисту

Дисертація за сутністю наукової проблеми, завдань та отриманими результатами, повністю відповідає паспорту спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право (Перелік наукових Спеціальностей затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057). Дисертаційна робота відповідає таким напрямкам досліджень: кримінально-виконавче законодавство; мета і завдання кримінально-виконавчого законодавства та їх

співвідношення з цілями покарання; сучасне кримінально-виконавче законодавство, еволюція його розвитку та удосконалення в умовах європеїзації та імплементації міжнародних договорів до національного законодавства; державна політика у сфері виконання покарань; міжнародні стандарти поводження із засудженими та їх втілення у практику виконання покарань; права людини і громадянина та практика виконання покарань; правовий статус засуджених; сутність, зміст, організація та управління процесом виконання/відбування покарань; участь громадськості в діяльності органів та установ, що виконують покарання. Дисертація відповідає вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

14. З урахуванням зазначеного, ухвалили:

14.1. Дисертація ГАРАСИМА Павла Станіславовича «Теоретико-прикладні засади здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України» є виконаною самостійно завершеною кваліфікаційною науковою працею, що містить раніше незахищені наукові дослідження та отримані автором нові науково обґрунтовані результати, які у сукупності розв'язують важливу науково-прикладну проблему, що має важливе значення для правової науки та полягає у розробці науково обґрунтованих концептуальних положень, рекомендацій і пропозицій, спрямованих на удосконалення правового механізму організації та здійснення контролю у сфері виконання покарань, з урахуванням рішень ЄСПЛ з означених питань, вимог міжнародно-правових актів і кращих зарубіжних практик.

14.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

14.3. Основні положення і результати дисертації викладено автором у 37 наукових публікаціях, з них 1 монографія, 14 статей у наукових фахових виданнях України, 7 статей у наукових періодичних виданнях інших держав, 3 статті у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus /Web of Science, 12 тез доповідей на конференціях та інших науково-практичних заходах, які констатують апробацію результатів дисертації. Загальний обсяг публікацій становить 53,79 друк. арк., з яких автору належить 14 друк. арк.

14.4. Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право (Перелік наукових Спеціальностей затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057). Дисертаційна робота відповідає таким напрямкам досліджень: кримінально-виконавче законодавство; мета і завдання кримінально-виконавчого законодавства та їх співвідношення з цілями покарання; сучасне кримінально-виконавче законодавство, еволюція його розвитку та удосконалення в умовах європеїзації та імплементації міжнародних договорів до національного законодавства; державна політика у сфері виконання покарань; міжнародні стандарти поводження із засудженими та їх втілення у практику виконання покарань; права людини і громадянина та практика виконання покарань; правовий статус засуджених; сутність, зміст, організація та управління процесом виконання/відбування покарань; участь громадськості в діяльності органів та установ, що виконують покарання. Також дисертація відповідає вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

14.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, копіювання, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

14.6. Із урахуванням наукової зрілості та професійних якостей ГАРАСИМА Павла Станіславовича, дисертація «Теоретико-прикладні засади здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України» рекомендується до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

професор кафедри цивільного права та процесу
Національного університету «Львівська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор

Оксана БАЙК

професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Національного університету «Львівська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор

Ірина ЖАРОВСЬКА

професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Національного університету «Львівська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор

Альона РОМАНОВА